

Boekbespreking 1

J. de Koning, J.W. van den Broek, D. De Meyere & H. Bruens, *Dendrologie van de Lage Landen. Geïllustreerde handleiding bij het bepalen van de in Nederland en Vlaanderen voorkomende families, geslachten, soorten, variëteiten en cultivars van gekweekte houtige gewassen – Naar Dr. B.K. Boom*. KNNV Uitgeverij, Zeist, 2009, 608 p., 2100 zwart-wit lijntekeningen, € 49,95 (€ 44,95 voor KNNV-leden), ISBN 978-90-5011-296-3; 14^e druk *Nederlandse dendrologie*; 1^e druk *Dendrologie van de Lage Landen*. — *Dendrologie van de Lage Landen*: de titel is nieuw, de uitgever is nieuw en toch betreft het de voortzetting van wat we gerust een standaardwerk mogen noemen. Deze uitgave is de 14^e editie van een werk dat reeds lang – de eerste editie verscheen in 1933 – bekend staat als ‘de Boom’. Dr. B.K. Boom, de auteur van de eerste uitgave van *Nederlandse dendrologie* en leraar aan de Boskoopse Rijkstuinbouwschool, zou uiteindelijk twaalf edities verzorgen. In 2000 verscheen de ingrijpend herziene bewerking van De Koning, Van den Broek en Fortgens, het uitgangspunt voor de huidige editie.

De voor mij liggende editie handhaaft de scheiding van sleutels en beschrijvingen uit de vorige, maar op diverse onderdelen is de tekst in meer of mindere mate herzien. Zo zijn tientallen geslachten en honderden soorten toegevoegd (alleen al bij de letter A: *Actinidia*, *Alangium* en *Albizia*), deels ongetwijfeld omdat nadrukkelijk ook Vlaanderen door dit boek bestreken wordt. De botanische terminologie wordt uitvoeriger behandeld dan voorheen. Meest ingrijpend echter is de omzetting van het werk naar het APG-systeem (‘Angiosperm Phylogeny Group’; een classificatie op basis van verwantschap afgeleid uit morfologie, anatomie en DNA). Daarmee is het werk geheel aangepast aan de meest recente, wereldwijd algemeen geaccepteerde inzichten op het gebied van evolutionaire verwantschap van bloemplantengroepen. Binnen de Gymnospermae (Naaktzadigen) en de Angiospermae (Bedektzadigen) zijn de geslachten en daarbinnen de soorten nu strict alfabetische gerangschikt. Dit vergemakkelijkt het op zoeken aanzienlijk. Vanwege deze alfabetisering is het register aangepast: het geeft nu alleen nog de verwijzingen voor de Nederlandse namen en synoniemen. Nieuw is voorts dat nu ook per geslacht een korte beschrijving wordt gegeven, waarbij tevens de naam van de familie wordt vermeld. Ten slotte is er een vijfde determinatietabel toegevoegd. Deze tabel is een alfabetische opsomming van de families, met sleutels naar de geslachten binnen die families. Slimme toevoeging is de voettekst op elke rechterpagina. Zo kan men snel en eenvoudig zien in welke tabel of welk ander deel van de tekst men zich bevindt.

Meest in het oog springend is wellicht het gewijzigde gebruik van de tekeningen. Alleen in de determinatietabel naar winterkenmerken van families en geslachten zijn nog zestien van de originele platen gehandhaafd. De overige platen met lijntekeningen van bladen zijn ‘losgeknipt’ en waar nodig zijn ontbrekende structuren bijgetekend. De losse figuren zijn nu ongenummerd, maar voorzien van soortnaam als een doorlopende band aan de bovenzijde van vrijwel elke pagina gemonteerd. Dit is een goede keuze geweest; het beeld is rustiger en het geeft de gebruiker beter de mogelijkheid tekeningen met elkaar te vergelijken. Naast de bestaande tekeningen van H. Ramaer zijn ca. 550 nieuwe illustraties toegevoegd. Deze nieuwe tekeningen van Joanne Porck zijn op zich fraai, maar iets grijzer van toon en steken daarom helaas soms wat iel af tegen de overige tekeningen.

Een aantal taxa die wel inheems zijn in Nederland en Vlaanderen zijn niet in dit boek opgenomen (pers. comm. B. Maes). Het gaat om taxa uit de geslachten *Calluna*, *Cornus*, *Crataegus*, *Rosa*, *Salix* en *Tilia* (meest variëteiten en hybriden). Ongetwijfeld ontbreken ze in het boek, omdat ze niet gekweekt worden. Ik zou de auteurs ter overweging willen geven deze in de volgende editie toch mee te nemen. Dat zou een waardevol overzicht geven van zowel de inheemse als de gekweekte bomen en struiken.

Eén van de doelstellingen van deze herziening is, dat het boek zijn plaats weer krijgt in het middelbaar en hoger agrarisch onderwijs. Ik denk dat dit gaat lukken, want de auteurs zijn erin geslaagd om via een aantal slimme aanpassingen het boek nog toegankelijker te maken dan de voorgaande editie al was geworden. De auteurs, de tekenaars en de uitgever wil ik feliciteren met een zeer fraai uitgegeven boek van hoge kwaliteit. Van harte aanbevolen!

Leni Duistermaat